אין כדר' שמואל בו'. דתסיב ליה כלי תשמיש דלמה משום דנעי ליה לקלא דע"י הזוג ששמוע יודע היכן בהמתו עומדת ומוליכה ע"י כך [1]וזהו כמקל של בהמה של מתכת דטומאה הוא ולא רודה בה וכ"מ לקמן [סג.]: גבי בירית טהורה דמשמיע [קול] בכלי מתכות אינו טומאת אלא היכא דנעי ליה לקלא והא דמשני הא דלית ביה עינבל הא דלית ביה עינבל ולא מתלן בלית ביה עינבל בין נעי ליה לקלא בין לא נעי אומר ר"י דלא שכיח שיעשו עינבל אלא אם כן נעי ליה לקלא:

כל דבר אשר יבא. ואע"ג דהאי קרא לא לגבי טומאה כתיב אלא לגבי הגעלה מתבכרא דהתם[א] אין דיבור מעלה ומוריד[ב] ואם אינו ענין להגעלה תנהו לענין טומאה[ג]: **מתיב רבא הזוג והעינבל חיבור.**

פי' בקונטרס מדקרי ליה חיבור ש"מ דכי נתפרדו הוי כלי שיטול מקלתו ואע"ג דהדיוט יכול להחזיר כל כמה דלא אהדרי לאו אלא הוא וקשה לר"י[ד] דהא מעיקרא נמי הוי דענא דהוי כלי שיטול מקלתו ולהכי פריך למאי חזו ומשני דולחי בלפי נפשה לא חזו לא זוג ולא עינבל[ה] אלא משום דהדיוט יכול להחזירו[ו] ומה שפירש נמי והתניא כו' גבי הא מספורת של פרקים לא עיין דהוה דזוג ועינבל משנה היא במסכת פרה (פי"ב משנה ח) והא דמספורת בתוספתא דכלים[ז] ומפרש הרב פור"ת בשם ר' שמואל הוא"ל והדיוט יכול להחזירם[ז] ואע"ג דהשתא בלא עינבל לא חזי מידי כיון דהדיוט יכול בקל להחזירה[ח] כמאן דמיתכברי דמי ואם נטמא העינבל נטמא גם הזוג כאילו הן מתוברין נפקא מינה דלכשיתתברו יטמא הזוג את הנוגע בו[ט] ומיהו בלא חיבור לא יטמא כי אם תשמש לינבל שנגע בטומאה והכי משמע ליה דקתמר[י] וכי תימא הא"ק אע"ג דלא מיתברי כמאן דמיתברי דמי משמע דאדבי הכי סבירא ליה דמדתלי טעמא בחזרת הדיוט משמע דסבר דלא חזי השתא למידי[יא] ואי לאו דמתוכר תסיב ליה היאך יקבל טומאה מאחר דלא חזי מידי בלא חזרה: [יב] **מתיב רבא הזוג והעינבל חיבור.** אשם נטמא זה נטמא זה וה"מ כשמתוברים אבל אלא בשעת חיבור אם נטמא זה לא נטמא זה ולא תיסיגן להדיוט יכול להחזיר השתא מיהא לאו מתוברין ניהו וממשנה זו אין לנו להוכיח דמיירי בשעת חיבור כדקתמר וכי תימא כו' אבל מכח בריירתא מוכיח דבשעת חיבור מיירי[יב] ומבריירתא גרידתא הוה מלי רבא לאותויי לתנאי אלא דניחא ליה לאקשויי מהך דמיירי בזוג ועינבל בהדיא לתנאי דמיירי נמי בזוג ועינבל[יג]: [יג] **והתניא מספורת של פרקים ואיזמל של רחיטני.** שתי בריירתות הן במסכת כלים[יד] כל אחד בפני עצמה ובריירתא[טו] קתני בהדיא דכשאינן מתוברין מקבל כל מ' טומאה בפני עצמו וגזרו על טומאה אלא בשעת מלאכה שיהא חיבור לטומאה ליטמא זה כשיטמא זה משום דדמי לשעת מלאכה אבל אלא בחיבורין משמע דאפי' גזירה דרבנן ליכא ואם נטמא זה לא נטמא זה[טז] דלא חייש למה שהדיוט יכול להחזירו[יז]: [יח] **(אלא) אמר רבא הואיל ויכול להקישו.** פי' מקבל טומאה הוזג אבל עינבל דאין ראוי להקישו[יח] ומספורת ואיזמל נמי בלא חיבור ראויין למעין מלאכה דאשונה ומקבלי טומאה כל אחד בפני עצמו כדתני בתוספתא: **אלא אמר רבא כו'.** פירש בקונטרס[יט] דטומאה לא פרח הימנו כשנפרד משקיבל הואיל וראוי להקישו והוה ליה ככלי (עץ) שניקב בפחות ממוליא רמון[כ] דלא טהר מטומאה[כא] ומשמע שרולה לומר דמכאן ואילך לא מקבל[כב] טומאה[כג] וקשה לר"י דלמה לא יקבל טומאה כיון דנפחת פחות מכשיעור דהוי כאילו אלא לגמרי ונראה לר"י דולחי גם מקבל טומאה מכאן ולהבא[כד] ולקונטרס דמקו לפרש כן משום דכשלא היה להם עינבל טהורין ולא מקבלי טומאה אף על גב דראוי להקישו[כה] ואינו דומה דכשלא היה בו עינבל מעולם ולחי טהור דכיון שעומד ליתן בו עינבל דהא עדיד לקלא והוי גולמי כלי מתכות[כו] אבל משנגמר שהיה בו עינבל מקבל טומאה[כז] אלא בטל מתורת כלי שהיה עליו קודם לכן והכ"ס הביא ראיה מתמה שתפרה ושייר פחות ממוליא רמון דטהורה (חולין קלא). אע"ג דחמת אלא שנקרע פחות

ושל דלת טהורה. דלת מתוכר לגבית הוא שהוא חבור לקרקע ואינו כלי לקבל טומאה חוזג הנעשה לו בטיל לגביה כדאמרי' בריש פרקין דלעיל[1] כל המתוכר לו הרי הוא כמותו: **של דלת ועשאו לבהמה טמאה.** מכאן ולהבא ואע"פ דלא עבד ביה מעשה אלא שתיבר אליו ותליה לאו מעשה היא אבל הכלים יורדים לידי תורת טומאה במחשבה אלו: **של בהמה ועשאו לדלת טמא.** ואפ' מכאן ולהבא יקבל טומאה אתין מיבורו מעשה עד שיעשהו מכמות שהיה: **שאין עולין מעומאתן.** מתורת טומאה שירדה להן ואע"פ שעדיין לא נטמאו משנמלך עליהן אין עולין מלקבל טומאה אלא בשינוי מעשה: **עיינבל.** בטדי"ל שעשוי בתוכו להשמיע קול: **אי מגא הוא.** דתכשיט חשיב ליה: **עיינבל מאוי ליה מגא.** בתמיה מאוס העיינבל מי הוי תכשיט: **אין.** עיינבל מאוי ליה מגא ולא מאוס תכשיט אלא מאוס כלי: **כל דבר שיבא באש.** בכלי מתכות משתמש בתעבה מדין: **אימא מליעבא.** זוג דלמה: **מי מקבל עומאה.** אפי' דלמה: **העושה וגין למכפשם.** שמפטמין בה סממנין להקטיר לריח דקיי"ל בכריתות (פ"ח ד' ו) שהקול יפה לנפשמים: **ולעריסה.** שהמיוקן שוכב בתוכה שקורין בירל"ה ותולה בו זגין לקשקש כדי שישמע התינוק ויכן: **ולמטפחות ספרים.** כשנושאין אותן לבית הכנסת שהתינוקות של בית רבן קורין שם מקשקשין הזגין והתינוקות שומעין ובאין: **ולמטפחות תינוקות.** שתולין בצוארן: **ניטלו עיינבליהם לו'.** ו) (אם ניטלו קודם שנטמאו תורת טומאה עליהם ומקבלין טומאה כדמפרש טעמא לקמיה מעיקרא כי אין להם עיינבל דקתני טהורין (ז) דעדיין לא נגמרה מלאכתן אבל משירדה להם תורת טומאה לא בטל אם כלי מעליהם בנגילת העיינבל) ואם ניטל לאחר שנטמאו עדיין טומאתן עליהן דלא הוי ככלי שנשבר ובטל מתורת כלי ליטהר מטומאתו: **הדיוט.** אתין לריך אומן: **חוזג והעיינבל חיבור.** כשהן יחד הרי הן כלי אחד נטמא זה נטמא זה הזה על זה טהור זה. וכיון דקרי ליה חיבור שמע מינה דכי נתפרדו הוי כלי שניטל מקלתו ואף על גב דהדיוט יכול להחזירו כל כמה דלא אהדריה לאו שלא הוא: **וי תימא.** דהאי מיבור דקתמר הכי קתמר אפי' מפורדים קיימן ליה מיבור ואתא לאשמעי' דאם נתפרדו משנטמאו לא עלו מטומאתן: **הא תניא.** גבי ההיא: **מספורת של פרקים.** שהיי סכיניה שלה מתפרדין: **ואיזמל של רחיטני.** פלייט"ל של אומנים תריסים שמוחנים האיזמל לתוך בין שני עלים העשוין לכך ואלתר מלאכתו נוטלו ומלגיטו: **חיבור לטומאה.** ואם נטמא זה נטמא זה: **אלא בשעת מלאכה.** הואיל ואין לריכין להיות מחוברין הוו להו כשני כלים ואין חיבור ואף על פי שמחוברין דע"כ אלא בשעת מלאכה דומיא דשעת מלאכה קתמר ובשעת מלאכה מחוברין הן אלמא במחוברין עסקינן וגזרו לחומרא על הטומאה דליהוי חיבור ועל הזאה דלא ליהוי חיבור ומשום הכי קתני חיבור לטומאה לעולם ואין חיבור להזאה לעולם: **אלא אמר רבא.** לא תימא הואיל והדיוט יכול להחזיר דולחי[ט] חד מגא הואי כדקתני בברייתא הזוג והעיינבל חיבור וכי מיפרדי הוי כלי שניטל מקלתו[י] ואינו מקבל טומאה העיינבל לעצמו אבל הזוג טמא לעצמו אלא בטל ליה מתורת כלי: הואיל

ושל דלת טהורה [א]של דלת ועשאו לבהמה טמאה של בהמה ועשאו לדלת אף על פי שחיברו לדלת וקבעו במסמרים טמא שכל הכלים [ב]יורדין לידי טומאתן במחשבה ואין עולין מידי טומאתן אלא בשינוי מעשה לא קשיא הא דאית ליה עינבל הא דלית ליה עינבל מה נפשך אי מגא הוא אע"פ דלית ליה עינבל אי לאו מגא הוא עינבל משוי ליה מגא אין כדר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן [ג]דאמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן מנין למשמיע קול בכלי מתכות שהוא טמא שנאמר [ד]כל דבר אשר יבא באש תעבירו באש אפי' דיבור יבא באש במאי אוקימתא בדלית ליה עינבל אימא מציעתא ולא בזוג שבצוארו אבל יוצא הוא בזוג שבכסותו וזה וזה מקבלין טומאה אי דלית ליה עינבל מי מקבלי טומאה ורמינהו [ה]בהעושה וגין למכתשת ולעריסה ולמטפחות ספרים ולמטפחות תינוקות יש להם עינבל טמאין אין להם עינבל טהורין ניטלו עינבליהן עדיין טומאתן עליהם ה"מ בתינוק דלקלא עבידי ליה אבל גדול תכשיט הוא ליה אע"ג דלית ליה עינבל: אמר מר ניטלו עינבליהן עדיין טומאתן עליהן למאי חזו אמר אביי הואיל שההדיוט יכול להחזירו מתיב רבא [ו]הזוג והעינבל חיבור וכי תימא הכי קאמר אע"ג דלא מחבר כמאן דמחבר דמי והתניא [ז]מספורת של פרקים ואיזמל של רהיטני חיבור לטומאה ואין חיבור להזאה ואמרינן מה נפשך אי חיבור הוא אפילו להזאה [ח] ואי לא חיבור הוא אפילו לטומאה נמי לא ואמר רבה דבר תורה בשעת מלאכה חיבור בין לטומאה בין להזאה שלא בשעת מלאכה אינו חיבור לא לטומאה ולא להזאה וגזרו על טומאה שלא בשעת מלאכה משום טומאה שהיא בשעת מלאכה ועל הזאה שהיא בשעת מלאכה משום הזאה שלא בשעת מלאכה אלא אמר רבא הואיל

מקצתו הילכך העינבל טהור דלא חזי למידי אבל הזוג טמא הואיל וראוי להקישו ע"ג כלי חרס להשמיע קול דהוי כעין מלאכה ראשונה והוי כמו כלי שניקב בפחות ממוציא רימון דלא בטיל מתורת כלי ועדיין כלי הוא לקבל טומאה, כך פירש"י במקצת פירושים, ריש פירושים שכתוב בהן. תוס' הרא"ש. [נמי' רש"י ד"ה אלא אמר רבא, ומדלא אמר רבא, ומדלא אמר רבא, ומד

הואיל וראוי להקישו ע"ג חרס. ומשמיע קול כתמלה ולא בטל ליה ממלאכה דאשוה והוה ליה ככלי שניקב בפחות ממוליא רימון דקיי"ל דלא טיהר מטומאה משום דרשאי למלאכתו. והשתא איתרלו טולתו דהכמה טהורה בלא עינבל דקתני בתמני' קמייתא דלאו מנא הוא ובעינבל טמא כדאוקמינן בתמייתא דעינבל משו לה מנא ודלמא גדול אף בלא עינבל טמא דלתכשיט הוא ולא בעי עינבל והייטו דקתני בקמייתא דמקבלין טומאה ודקנויס לדקלא עביד קבולי הוא דלא קביל בלא עינבל כדקתני אין להם עינבל טהורים בשלא היה לו עינבל מעולם דלא נגמרה מלאכתן [ד] נטלו עינבלין בין לפני טומאה בין לאחר טומאה טמאים דלא נשתברו כשיעור: ה"ג לה בתי"כ [ה] **וכל הכלי אשר ישב עליו.** ריש"א דקרא וכל המשכב וגו' יכול כל כלי במשמע ואפי' אין עשוי לישיבה: **תרקב.** חלי סאה פי' תרי וקב: **פ"ל אשר ישב.** מדלא כתיב גבי משכב אשר שכב וגבי מושב אשר ישב וכתיב ישכב ישב משמע שישכב עליו תמיד וישב עליו תמיד במיושב לשכיבה ולישיבה וגבי משכב נמי דריש ליה התם הכי. וכבל הספרים כתיב והיושב על הכלי אשר ישב עליו [ו] וקרא אחר הוא ומפרשים אותו התלמידים מדכתיב והיושב על הכלי אשר ישב עליו אחי ישיבות ריבה הכתוב ללמדך דבמיושב ליישבה קאמר ולא היא דשתי ישיבות דקאמר טובא בלילי כדמפרש התם יושב אע"פ שלא נגע ולא ישב או נתלה ולא נגע ומת דלישלוריך למיכתב גבי זב שטימא כלי בישיבתו ואע"פ שלא נגע ולישלוריך גבי טהור נמי שנטמא גם הוא ביושבו עליו אע"פ שלא נגע ועוד בת"כ נאו אהבוה קרא קתני לה: **ר' אלעזר אומר במדרסות הוא.** בין בתחלת טומאה לענין שאמרנו דאינו מטמא מדרס למיטלו אב הטומאה בין בסוף טומאה כגון ג' שנטמאו מדרס למיטלו אב הטומאה ונתלקו טהור מן המדרס דאמרינן בו עמוד ונעשה מלאכתנו הראשונה שהיה ראוי ליישבה והרי עתה אינו ראוי לכך הלכך טהור מן המדרס ואע"ג דאית בכל חד שלש על שלש והוי כלי לקבל טומאה מיהו ממוות אב הטומאה טיהר לו: **ואין אומרים.** לענין אב הטומאה של טומאת מת עמוד ונעשה מלאכתנו כלומר אם נטמא ונשבר ועודהו ראוי למלאכה בעלמא שאין מענין מלאכה ראשונה טמא ולא אמרי' עמוד ונעשה מלאכתנו ראשונה וכיון דלא חזי לכסי יהא טהור וכ"ש דבתחלת טומאה אין אומרים עמוד ונעשה מלאכתנו ראשונה דינמא אם אינו מיוחד למת לא יקבל טומאת מת דהא כלי מעשה כתיב [ז]: **אומר הוא.** דאי לא עביד מענין מלאכה ראשונה טהור. ועל כרחין לא אימתר דר' יוחנן אלא לענין שנשבר ונטהרו כדפרישית דליכא לפרושא כי הא דמדרסות ומימרא דכלי שאינו עשוי למת לא יטמא במת דהא כתיב (במדבר יט) והזה על האהל ועל כל הכלים: **איפוך קמייתא.** דר' יוסי בר' חנינא לר' יוחנן: **סגדל של בהמה.** שלא ליזוק בפרכסותיה באבנים: **למאי הוא.** אי משום בהמה אין מתכשיט לבהמה: **מניחו ברגליו.** הוא בעצמו. אלמא הואיל ולשם סגדל עשאו אי לאו דרגליו לא הוה מטמא ליה ר' יוחנן: **איכא ביייהו דמאיס.** לרב לא מטמא דאין ראוי לשמות ורב סיכה ליה קסבר אין מוליכין שמן למלאכה לאון והי"ק בין רב (בין) לר' יוחנן נמי איכא ביייהו דמאיס: **בין ר' חנינא וכו' איכא ביייהו דיקיר.** כגד ואין ראוי בו לברוח:

כדעבד

הבהמה לקלקלו ורבינו שמואל גרים סגדל של בהמה ושל מתכת ומיירי בסגדל של בהמה ולא בסגדל של מתכת ומיירי בסגדל של בהמה ולא בסגדל של מתכת ומיירי בסגדל של בהמה ולא בסגדל של

מאן דרכה למיפק בכלילא אשה חשובה. אומר ר"י דדוקא בכלילא שרי שמואל הכא וכן רבי אליעזר דוקא בעיר של זהב שאין כל הנשים רגילות בהן אלא אשה חשובה אבל שאר תכשיטי נשים אסירי אפי' לאשה חשובה לצאת בהן בין הנשים והביא ראיה מס"פ כירה (לעיל דף מו:) דקאמר עולא מה טעם הואיל ואיכא תורת כלי עליהן ומה דחק לומר כן כיון דחזי לנשים חשובות דאפי' לרבנן דאסרי בעיר של זהב לאשה חשובה מודו בשאר תכשיטין אליבא דשמואל דשרי בלילא אפילו לרבנן:

אאבנט של מלכים. שמלבושם הוא ואין להם אבנט אחר ה"ג שרי אי קמרא לאיתתא דמלבושה היא ולא משלפא ומחויא: **תרי המיני** קאמרת. נשון אחד פי' בקונטרס לאיסור[1] ואע"ג דחשיב בפ' כל כתבי (לקמן דף קכ:) בי"ח כליס פוגדא הוא אזור ופי' התם בקונטו' דפוגדא הוא אזור היינו כגון שיש בגד מפסיק בינתים[2] אבל תרי המיני זה על גב זה אסור ולא דמי לכמה מלבושים שאדם לובש בשביל הקור אבל תרי המיני מה הנאה יש[3] ואין דרך לגזור ומשו הוא:

מנקטא פארי. [4]פירורי הפת' ותכשיט הוא:

נזמי האף. ונזמי האזן שרו[5] אבל כפי' בקונטרס ואע"ג דאמר לקמן[6] הבנות יולאות באוטין שבאזניהן ואמר בגמ' דשל מיני לצעווים אסירי דילמא משלפי ואזיל ותכשיט ניהו התם [7]ויותר קל [8]ליטלם ונזמי האחן: **האי יש עליה חותם חייבת חטאת.**

אפיפא אמיר [9]דקתני בהדיא דחייבת חטאת[10]: **רבי נחמיה מטמא.** נראה לר"י [11]דבריש מטהר[12] דלא בעי למימר הלך אף אחר חותמה וכן משמע בהדיא בתוספתא דמסכת כלים [13] דתניא בעבעת של מתכת וחותמה של אלמוג רבי נחמיה אומר הלך אחר חותמה וכיון דבתר חותמה אזיל ברישא מטהר ובסיפא מטמא. מ"ר הר"ן. [14] אלא דנקט תנא סרבא דסיפא. רעק"ש. דאי ס"ד היא של מתכות וחותמה של אלמוג דרישא מודה בה ר' נחמיה א"כ כבר הודה דתכשיט הוא משום המעמיד כבריתא דמטמא להו. רמב"ן. [ועי' מהרש"ם].

רב נסים גאון

גברא רבא אריכתא אתא לבהדיעאי ומטלע. פירוש והוא צולע על יריכו כדמתרגמינן והוא מטלע. והדבר שגרם לו זה פשוט בפ' ג' דתענית (דף כה:) לוי גזר תעניתא בני רחמי ולא אתא מיטרא, אמר לפניו רבונו של עולם עלית וישבת למעלה במרום ואי אתה משגיח על בניך ואתא מיטרא ואיטלע. אמר ר' אלעזר אי ישית אדם דברים כלפי למעלה, שהרי אדם גדול הטיח דברים כלפי למעלה ואטלע. ובמסכת סוכה (נג) בפרק החליל קאלו [אמרו] לוי אחוי קידה קמיה דר' ואטלע. ואמרו בפירוקה הא והא גרמא ליה. אבל מעשה דר' אפס ור' חנינא בר חמא, ומה דאמר רבנו הקדוש בצוויו חנינא בר חמא ישב בראש כו', (מעשה כמפורש) [מפורש] בפרק הנושא את האשה בכתובות ([קג).

עין משפט נר מצוה

כב א ב מיי' פי"ט מה"מ שבת הלכה י' טוש"ע א"ח סי' שג סעיף ה:

כג א מיי' שם הל' ג' סמג לאוין כט:

כד ד טוש"ע א"ח סי' שם סעיף ו:

כה ה טוש"ע א"ח סי' שג סעיף ו:

כו ו מיי' שם הלכה ז טוש"ע שם סעיף ח:

תורה אור השלם

1 וְתַגּוֹר אוֹמֵר וְיָקֵם לָךְ וְעַל דַּרְכֶּיךָ נֹגַהּ אוֹר:
איוב כב כח

מוסף תוספות

א. וא"ת כיון דאשה חשובה לא שלפא ומחויא, כל מה ששנינו שהוא אסור דלמא שלפא ומחויא תהא מותר באשה חשובה, וזה לא אמר שום תנא וסתמא קתני לה בכל הנשים. רעק"ש. ב. לעיל. תוס' הל"ש. ג. הילכך שרי לדידהו. תוס' הל"ש. ד. דלא פלוג רבנן. תוס' הל"ש. ה. [ולא כ]פירש"י דאשמועינן דאניסכא תכשיט הוא ואע"פ שהוא חשוב מאד מידי דהוי אאבנט של מלכים שעשוי אניסכא וכל ישראל בני מלכים דלא כרבנן (לקמן קיא.). רעק"ש. (ועי' מהר"ם). ו. דאין דרך לחגור שתי חגורות. תוס' הל"ש. ז. דפונדא הוא על החלוק והחגור הוא על כל הבגדים. רעק"ש. ח. לו בו. תוס' הל"ש. ט. רש"י פירש שהוא בגד שיש לו שנצים כגון מכנסיים ומכניסין בה רצועה רחבה וקושרה סביב צוארה והבגד תלוי על לבה והוא חשוב ומצוייר בזהב ונקרא מנקטא פארי על שם שמקבלין. פסקי הל"ש סימן ו'. י. שנופלין מפיה שלא יטנפו בגדיה. פסקי הל"ש סימן ו'. יא. לפי שטורח להסירן. תוס' הל"ש. יב. חוטין. תוס' הל"ש. יג. [ג]אורחא דתלמודא הוא בהרבה מקומות דכי קאי ברישא דיק מרישא ושביק סיפא דמפרשה בהדיא. רפנ"ש.

יד. [ד]אסיפא דוקא קאי, אבל. רפנ"ש. טו. בהיא של מתכת וחותמה של אלמוג, והיינו דמפרש ואזיל שהיה ר' נחמיה אומר בטבעת הלך אחר חותמה וכיון דבתר חותמה אזיל ברישא מטהר ובסיפא מטמא. מ"ר הר"ן. טז. אלא דנקט תנא סרבא דסיפא. רעק"ש. דאי ס"ד היא של מתכות וחותמה של אלמוג דרישא מודה בה ר' נחמיה א"כ כבר הודה דתכשיט הוא משום המעמיד כבריתא דמטמא להו. רמב"ן. [ועי' מהרש"ם].

מסורת הש"ס

כדעבד ליה רבי עקיבא לדביתהו [6]ת"ר לא תצא אשה בעיר של זהב ואם יצתה חייבת חטאת דברי רבי מאיר וחכמים אומרים לא תצא ואם יצתה פטורה [7]רבי אליעזר אומר יוצאה אשה בעיר של זהב לכתחלה במאי קמיפלגי ר"מ סבר משוי הוא ורבנן סברי תכשיט הוא דילמא שלפא ומחויא ליה ואתיא לאתויי ור"א סבר מאן דרכה למיפק בעיר של זהב אשה חשובה ואשה חשובה לא משלפא ומחויא כלילא רב אסר ושמואל [8]אשרי דאניסכא כולי עלמא לא פליגי דאסור כי פליגי דארוקתא מר סבר אניסכא עיקר ומר סבר ארוקתא עיקר רב אשי מתני לקולא [9]דארוקתא דכולי עלמא לא פליגי דשרי כי פליגי דאניסכא מר סבר דילמא שלפא ומחויא ואתי לאתויי ומר סבר מאן דרכה למיפק בכלילא אשה חשובה ואשה חשובה לא שלפא ומחויא [10]א"ל רב שמואל בר בר חנה לרב יוסף בפירוש אמרת לן משמיה דרב כלילא שרי [11]אמרו ליה לרב אתא גברא רבה אריכא לנהרדעא ומטלע ודרש כלילא שרי אמר מאן גברא רבה אריכא [דאיטלע] לוי ש"מ נח נפשיה דרבי אפס ויתיב ר' חנינא ברישא ולא הוה ליה אינישׁ ללוי למיתב גביה [12] וקאתי להכא ודילמא נח נפשיה דרבי חנינא ור' אפס כדקאי קאי ולא הוה ליה אינישׁ ללוי למיתב גביה וקאתי להכא אם איתא דרבי חנינא שכיב לוי לר' אפס מיכף הוה כייף ליה ותו דרבי חנינא לא סגי דלא מליך דכי הוה קא ניחא נפשיה דרבי אמר חנינא בר' חמא יתיב בראש וכתיב בהו בצדיקים [13]ותגור אומר ויקם לך וגו' דרש לוי בנהרדעא כלילא שרי נפיק עשרין וארבע כלילי מכולה נהרדעא דרש רבה בר אבוה במחוזא כלילא שרי ונפקו תמני סרי כלילי מחדא מבואה אמר רב יהודה אמר רב שמואל קמרא שרי איכא דאמרי דארוקתא ואמר רב ספרא מידי דהוה אטלית מוזהבת ואיכא דאמרי [14]דאניסכא ואמר רב ספרא מידי דהוה אאבנט של מלכים א"ל רבינא לרב אשי קמרא עילוי המיינא מאי א"ל [15]תרי המיני קאמרת אמר רב אשי [16]האי רסוקא אי אית ליה מפרחייתא שרי ואי לא אסיר: ולא בקטלא: מאי קטלא מנקטא פארי: נזמים: [17]נזמי האף: ולא בטבעת שאין עליה חותם: הא יש עליה חותם חייבת אלמא לאו תכשיט הוא ורמינהו [18]תכשיטי נשים טמאים ואלו הן תכשיטי נשים קטלאות נזמים וטבעות וטבעת בין שיש עליה חותם בין שאין עליה חותם ונזמי האף אמר רבי זירא לא קשיא הא ר' נחמיה הא רבנן [19]דתניא [20]היא של מתכת וחותמה של אלמוג טמאה היא של אלמוג וחותמה של מתכת טהורה ורבי נחמיה מטמא שהיה ר' נחמיה אומר בטבעת הלך אחר חותמה בעול הלך אחר סמלוניו בקולב

כדעבד ליה ר' עקיבא לדביתיהו. במסכת נדרים (דף נ.): **גלילא.** על פלחתה היא קושרתו מאזן לאזן יש שכולו טס זהב שקורין לימ"ל ויש שעושין ממשי טווי עם הזהב שקורין פריז"ש: **דניסקא.** טס העשוי כולו מניסקא דהיינו זהב או כסף דבר הניתך: **דאסיר.** מגו דחשיב גזירה דילמא שלפא ומחויא: **דארוקתא.** רלועה שמלויירת בזהב ובאבנים טובות: **אניסקא.** דאית ביה עיקר ומחויא ליה ומר סבר ארוקתא הוא עיקר דדיליה ולא חשיב ליה ולא מחויא ליה: **כולי עלמא לא פליגי דשרי.** דארוקתא עיקר: **בפירוש אמרת לן משמיה דרב.** לפני מלייך קודם שבכתת תלמודך: **גלילא שרי.** אלמא דרב אסיר עיקר דמוקי פלוגתא בדניסקא אבל בארוקתא מודה רב ואיכא לאוקמי לדידיה בארוקתא: **גברא רבה אריכא ומטלע.** לוי איטלע דאמוי קילה קמיה דרביו: **נח נפשיה דרבי אפס.** במסכת כתובות בהנשא (קג:) אמרינן דבי שכיב רבי אמר רבי חנינא בר חמא יפה בראש ולא קיבל עליו רבי חנינא שהיה רבי אפס גדול ממנו שתי שנים (ב) ויתיב רבי אפס בראש ומתוך שהיה רבי חנינא חשוב לא נכנס לבית מדרשו והיה יושב בחוץ ומשום כבודו יושב לו לוי אצלו: **וקאתי נהכא.** אלא היה רבי חנינא גדול הימנו לא בחורה ולא בשנים ולא ניקם ליה לוי ובא לכאן: **לוי לרבי אפס מיכף הוה כייף ליה.** שהרי זקן ממנו: **קמרא.** אבנט חשוב יש שעושין אותו טס של זהב ויש שעושין אותו לרועה משבצות זהב ואבנים קבועות בו: **מידי דהוה אטליס מוזהבת.** דהוי תכשיט ושריא ולמיתלף ואתוי נמי לא חיישינן שאין דרך להמיר אזורו בשום ויפלו בגדיו: **אאבנט של מלכים.** שעשוי כולו דניסקא (ג) וכל ישראל בני מלכים לאויש לו: **תרי המיני קאמרת.** הא ולאי מעאו הוא ואסור לשון תלמידי רבינו יצחק (ג) נ"ע [ובתלמידי] רבינו הלוי מצאתי מותר והרלאשון נראה לי משום דגבי הלנת לדיקה מיגין לר' יוסי שמנה עשר כלים והתם חד חגור הוא דמיגין בכל כתבי הקדש (לקמן דף קכ.) ואי שני חגורות שרי לכתחילה ניימני התם תרי: **רסוקי.** תחיכת מעיל לחבה: **אי איתי ליה מפרחייתא.** רלועות קצרות תלויות בה לקושרה בהם ולהדקה סביבותיו: **שרי.** דמיהדק שפיר וליכא למיחש דילמא משתרי קטרי ונפיל ואתי לאיתויי: **מפרחייתא.** פירוש ר"ל בלע"ז: **מנקטא פארי** (ד). מוסטינ"ל והוא בגד שיש לו שנצים כעין מכנסים ומכנסת בו לרועה לחבה וקושרת סביב לוארה והבגד תלוי על לבה והוא חשוב ומצוייר

בזהב וי"מ כמין מלי עגול עשוי כמין כלבוסא (ה) ואוחזת בו מפתחי חלוקה והפגם בולע לוארה והוא של זהב לוי"ה: **נזמי האף.** אבל נזמי האוזן מותרין לכתחלה דטריחא לה מילתא למישלף ואתוי מפני שאוניה מכוסות בקשורין: **ולא בטבעת שאין עליה חותם.** קתני מתניתין דאסר תכשיט הוא לה ומשום דילמא משלפא ומחויא הוא דמיתסר: **הא יש עליה חותם חייבת חטאת.** דלאו תכשיט הוא והוי משאי: **נזמים.** נזמי האוזן: **וטבעת בין שיש בו.** לומר וטבעת שאמרנו בין שיש עליה בו': **הא רבי נחמיה.** דאמר עיקר טבעת אלדעתא דחותם הוא חייבת חטאת דתכשיט הוא דאין דרך לאשה לחתום ולשלוח שלוחים שאין חותם עשוי אלא לאדם גדול וממונה והא דקתני תכשיט הוא רבנן דאמרי גופה של טבעת עיקר ואלדעתא דטבעת נפקא ביה וטבעת ולאי תכשיט הוא: **טמאה.** דטבעת עיקר והוה ליה פשוטי כלי מתכות: **היא של אלמוג וחותמה של מתכת טהורה.** דהוה ליה פשוטי כלי עץ: **הלך אחר סמלוניו.** ואם של מתכות הם טמא: **סמלוניו.** העול שלהם לא היה פגום כשלנו אלא חלק וטוקנים בו שני נקבים וביניהם כעובי עורף הסור ומוחזין בהן שתי יחדות והם סימלוניו: בקולב

דלא איתמרא בהדיא לא שרינן לה דדילמא לא שרי אלא דארוקתא. **אמר רב ששת** קמרא שרי, הוא חגור שבמתנים כגון אבנט רחב, מדבעא רבינא מרב אשי קמרא עילוי המיינא מאי, ואמר ליה תרי המיני קאמרת, ש"מ דקמרא המיינא הוא. והא דרב ששת איתמר בה תרי לישני, ולישנא בתראה אניסכא שרי. פי' כלילא וקמרא, חתיכות חתיכות של זהב נקובות ובהן מרגלית ומעמידין בחוטין שמכניסין בנקבין. נמצא דאניסכא כגון מלאכת אבנט של מלכים כי כן מלאכתן להיעשות בחוטין. דוקתא מטלית, שנמצא בין כלילא בין קמרא חתיכות ומרגליות קבועות במטלית שנמצאת מלאכתן כגון מלאכת טלית מוזהבת. **אמר רב** אשי דיסוקא, פי' חגור של עור, אי אית ביה מפרחייתא שרי וחכשיט הוא ואי לא אסור, פי' אם יש לו מפרחייתא, חתיכות יוצאות ונעדפות ממנו לימינו ולשמאלו תכשיט הוא, ואי לא אינו מלאכת תכשיט ואסור לצאת בו בשבת כי אינו קבוע. **קטלא,** תכשיט בצוואר כגון ענק, והיא בלשון ערבי מכנקא. **נזמים.** יש נזמי האף ונזמים שבאזנים. ולא בטבעת שאין עליה חותם, הא יש עליה חותם משאר, ואם תצא בו חייבת חטאת, אלמא לאו תכשיט הוא. איני, והתניא תכשיטי נשים [טמאין] עיר של זהב, קטלאות, נזמים וטבעת, אחד טבעת שיש עליה חותם ואחד טבעת שאין עליה חותם ונזמי האף. ומשני ר' זירא בטבעת של אלמוג וחותמה של מתכת, ומתניתין [כרבנן] דכלים פרק י"ג דאמרי אחרת, [וכיון] לענין טומאה לאו כלי הוא, לענין שבת נמי לאו כלי הוא ומשוי הוא. הא ברייתא ר' נחמיה היא דמשוי ליה לענין [טומאה] מנא, לענין שבת נמי תכשיט הוא, דתנינן טבעת של מתכת וחותמה של אלמוג [טמא, היא של אלמוג] וחותמה של מתכת טהורה, ור' נחמיה מטמא. **סימלוניו.** פי' רצועות שהן בעול דתנינן בתורת כהנים מיד בא ושיבר העול וקיצץ סימלוניו, כדכתיב ה' צדיק קצץ עבות רשעים.

הגהות הב"ח

(א) גמ' למיתב נגי וקם וקלתי: (ב) רש"י ד"ה מה נפשיה וכו' שתי שניים ומחצה ויתיב: (ג) ד"ה מרי וכו' ר' יאמק בר יהודה נ"ע: (ד) ד"ה מנקטא פארי. נ"ב ע"ל כדף מ ע"ב במה שפירש"י: (ה) בא"ד כמין כלבוס כזה:

גליון הש"ס

גמ' א"ל רב שמואל בר בר חנה לרב יוסף. לקמן קמו ע"ב: רש"י ד"ה אאבנט וכו' וכל ישראל בני מלכים. עיין לקמן דף קמ ע"ב: תוס' ד"ה נזמי האף וכו' לישלם מנזמי האזן. עיין תפו' ב"ח החדשות סי' מ"ח:

לעזי רש"י

למ"א. טס, לחב (לוח דק של מתכת). פריז"ש [פרייז"ש]. נזר רקום בזהב. פינדצ"א [פינדצ"ן]. שרוכים, כתפיות (להדק בגד של הגוף). מוסטינ"א. לבובה (חתיכת בד המקשטת את החזה, שהיא קשורה בשרוכים ובה חוטי-זהב).

מוסף רש"י

לוי לר' אפס מיכף הוי כייף ליה. קודם שיגלה ממקומו, אבל לר' מגיעה לא כייף (כתובות קג.). **רחומה** של אלמוג. עפי אלמוגים וזהו נאה (לעיל נב.). **טמאה.** דבתר בעבעת אזלינן ופשוטי כלי מתכות עמאים (שם).

רבינו חננאל

כדעבד ר' עקיבא לדביתהו. ת"ר לא תצא אשה בעיר של זהב ואם יצתה חייבת חטאת דברי ר' מאיר, וחכ"א לא תצא ואם יצאת פטורה. ר' אליעזר אומר יוצאה אשה בעיר של זהב לכתחילה. **כלילא, רב אסר ושמואל** שרי. פי' נסכא, חוטין מלשון מסכת (כלים פכ"א), רוקתא, מטלית. וקי"ל כרב אשי דהוא בתרא דאמר ארוקתא כ"ע לא פליגי דשרי, כי פליגי בכלילא דאניסכא, רב אסר ושמואל שרי. וקי"ל כרב באיסורי, ואע"ג דאיכא למימר מעשה רב והא דדרש לוי בכלילא [שרי] ונפקו כ"ד בלילי מנהרדעא, וכן הא דדרש רבה בר אבוה בחמוזא בכלילא שרי, בכלילא דאניסכא דרשי דשרי, כיון

בקולב הלך אחר מסמרותיו בסולם הלך אחר שליבותיו בערסי הלך אחר שלשלותיו וחכמים אומרים [ו]הכל הולך אחר המעמיד רבא אמר לצדדים קתני יש עליה חותם תכשיט דאיש אין עליה חותם תכשיט דאשה רב נחמן בר יצחק אמר [ז]טומאה אשבת קרמית טומאה [ח]כלי מעשה אמר רחמנא וכלי הוא שבת משום משוי אמר רחמנא אין עליה חותם תכשיט יש עליה חותם משוי: ולא במחט שאינה נקובה: [א]למאי חזיא אמר רב יוסף הואיל ואשה [ב]אוגרת בה שערה א"ל אביי ותהוי כבירית טהורה ותשתרי אלא תרגמא רב אדא נרשאה קמיה דרב יוסף הואיל ואשה חולקת בה שערה בשבת למאי חזיא אמר רבא טס של זהב יש לה על ראשה בחול חולקת בה שערה בשבת מניחתה כנגד פדחתה: **מתני'** [ב]לא יצא האיש בסנדל המסומר ולא [ג]ביחיד בזמן שאין ברגלו מכה ולא בתפילין [ד]ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומחה [ה]ולא בשריון ולא בקסדא ולא במגפיים ואם יצא אינו חייב חטאת: **גמ'** סנדל המסומר מאי טעמא אמר שמואל שלפי הגזרה[ו] היו והיו נחבאין במערה ואמרו הנכנס יכנס והיוצא אל יצא נהפך סנדלו של אחד מהן כסבורין הם אחד מהן יצא וראוהו אויבים ועכשיו באין עליהן דחקו זה בזה והרגו זה את זה יותר ממה שהרגו בהם אויבים רבי אילעאי בן אלעזר אומר במערה היו יושבין ושמעו קול מעל גבי המערה כסבורין היו שבאו עליהם אויבים דחקו זה בזה והרגו זה את זה יותר ממה שהרגו בהן אויבים רמי בר יחזקאל אמר בבהכ"נ כסבורין יושבין ושמעו קול מאחורי בהכ"נ כסבורין היו שבאו עליהם אויבים דחקו זה בזה והרגו זה את זה יותר ממה שהרגו בהן אויבים באותה שעה אמרו אל יצא אדם בסנדל המסומר אי הכי בחול נמי ליתסר מעשה כי הוה בשבת הוה ביום טוב לישתרי אלמה תנן משלחין

נקולב. הוא כמין עמוד רחב מלמטה ודק מלמעלה ומיטלטל והחגווי מעמידו לפני חלון חנותו ומסמרין תחוכין בו ותולין בהן חבטיס ולקועות למכור: **בערסא.** פי' שמריי"ל בלע"ז והן מחזיק גדולות לשקול ממר ושעוה ונתשת והן של עץ: **הלך אחר שלשלותיו.** שהלוי בהן וחוט של מתכת הן טומאות: **המעמיד.** גוף הטבעת מעמיד החוטס והעול מעמיד את סמלוניו והקולב את מסמרותיו והסולם את שליבותיו שהרי בהם קבועים והערסא הוא עץ [ח] לרוץ שהקנה שקורין י"ש"ל והלשון תחוב בו והשלשלות קבועות בקנה וכולן העץ לרוץ מעמידן שהוא פלייי"ל שאתי כפות המחזיק תלויות בב' רלתין: **רבא אמר.** בריית"א דקתני וטבעת הוי תכשיט בין שיש עליה חותם בין שאין עליה חותם לאו אריש דאריי בתכשיטי נשים קיימי תרוייהו אלא חד תכשיט דאיש וחד תכשיט דאשה ולגדלין קתני: **עומאה אשבת קרמית.** הא דקתני וטבעת הוי תכשיט בין שיש עליה חותם בין שאין עליה חותם לאו אריש תכשיט נשים אלא חד תכשיט דאיש וחד תכשיט דאשה ולגדלין קתני: **למאי חזיא.** לתכשיט דקתני אינה מייבת חטאת: **אוגרת בה שערה.** היולת חוץ לקישוריה כורכתו סביב המחט ותוחבת המחט בשבכה מתחתיה שלא ירלאה שערה: **ותיהוי כבירית.** דתנא מתניתין (לקמן דף סג.) בירית טהורה מלגמע ויוצאין בה. והיא כמין אצעדה שעושה לשוקיה מעל בתי שוקיה להדקן שלא יפלו על רגלה: **טהורה.** דלאו תכשיט היא אלא משמיש לבתי שוקיה והוי (ג) כטבעת הכליס דאמרן טהורות בפרקין לגעיל[ו] ויוצאין בה שלריך לה עם בתי שוקיה ולא הוי משאוי ויוצאין דכיון דלגייעותא היא לא שלפא ומחוי והאי מחט נמי לגייעות דשער בשבה ערוה ולא מחוי ואמאי לא תנא לבתחילה: **חולקת.** לכאן ולכאן באמצע ראשה שקורין גריי"ל בלע"ז: **ובשבת למאי חזיא.** הרי בשבת אינה חולקת שערה: **טס של זהב יש לה על ראשה.** אחד והשני עוקן הוי: **בחול חולקת שערה.** בעוקן: **ובשבת.** תוחבת העוקן בשבכה והטס שבראשה השני מונח על פדחתה: **מתני' סנדל המסומר.** של עץ הוא ותוחבין מסמרות (ג) למעלה לחזק התחתון עם העליון [ו] (הגר עם העור שלמעלה הימנו ויש לו שתי פיות ותוחב רגלו בו) וגגמרא מפרש מאי טעמא גזרו ביה: **ולא ביחיד.** ולא בסנדל יחיד: **בזמן שאין ברגלו מכה.** בש"ס ירושלמי[ז] מפרש דלא ליאסדיה בטעין ליה לחבריה מותי כנפיה. ולשון רבותי דילמא מחייכי עליה ושקיל דשליף ליה וממטי ליה בידיה בשבתא שבת. ומיהו בזמן שיש ברגלו מכה שרי וגגמרא בעי בהי מיגייהו יהיב ליה: **ולא בתפילין.** כדמפרש טעמא בגמרא (לקמן דף סא.): **ולא בקמיע.** שכותבין וטוענין לרפואה: **שאינו מן המומחה.** אבל בקמיע מומחה שרי דתכשיט הוא לחולה כאחד ממלבושיו: **שריון קסדא ומגפיים.** מפרש בגמרא[ח] : **אינו חייב חטאת.** דכולהו מין מלבושין הינהו בחול למלחמה: **גמ' שלפי הגזירה[ו] היו.** בני אדם הנשמטים מן הגזירה היו: **הנכנס יכנס.** הרוצה ליכנס יכנס שהנכנס ירלה תחלה שאין אדם רואה: **והיוצא אל יצא.** שמא יש אויבים מבחוץ והוא לא ידע וירלאוהו ויבינו שאנו כאן: **נהפך סנדלו.** שיש לו שתי פיות ויכול לגועלו מב' לדדין אבל ניכר מי הוא לפנים ומי הוא לאחור וכשגועלו זה הפוך גרלה הנכנס כאילו הוא יוצא וניכר מקומו בקרקע: **והרגו זה את זה.** בדחיקתן שהיו סנדליהן מסומרין כעין חותם שעושין לרגלי הסוסים ראשיהן עגים: **אל יצא.** הלים בשבת דלמפרש לקמיה דבשבת היה מעשה ומעין המאורע אסרו: **אלמה תנן.** במסכת ביצה:

רב נחמן בר יצחק אמר **טומאה אשבת קא רמית.** דאפילו בלאו טעמא דהוי תכשיט לגיש היא טומאה מכל כלי מעשה[א] והשתא בין לרבא בין לרב נחמן בר יצחק מוקמי תרוייהו כרבי נחמיה ולא מטומאת מטעם תכשיט דאשה[ב] אלא מטעם תכשיט דאיש או מטעם הוי כלי מעשה ולגדלין קתני בין לרבא בין לרב נחמן בר יצחק:

למאי חזיא. פי' בקונטרס למאי חזיא[ג] והא משוי הוא וקשה לר"י דאם כן מאי משני הואיל ואשה חולקת בה שערה אמו משוי הכי לא הוי משוי והא אינו לא מלבוש ולא תכשיט אלא גלא ראשה לפרש למאי חזיא למה היא רגילה לגאת בה [ד]בחול אמר רב יוסף כו' ובתר הכי פריך ובשבת למאי חזיא נהי שרגילה לנושאה[ה] בשביל שאריכה לחלק בה שערה בשבת תיהוי משוי כיון דאינו לא מלבוש ולא תכשיט ובקונטרס פי' בסמוך בשבת למאי חזיא והלא בשבת אינה חולקת שערה וקשה לר"י חדא דהא מנא ליה דאסור לחלק בה שיער בשבת[ו] ועוד דאמאי פריך והא אסור[ז] דאפילו יהא מותר[ח] תקשה והא משוי הוא[ט]:

הואיל ואשה אוגרת בה שערה. [י]נראה לר"י שתוחבת המחט בתוך הסבכה[יא] ודוחקת את הסבכה כדי שלא יפלו שערותיה חוץ לקישוריה[יב] והשתא אתי שפיר דהוא כעין בירית שתוחבת בתי שוקיה שלא יפלו[יג] ולא כפירוש הקונטרס: **ותיהוי כבירית טהורה ותשתרי.** פירש בקונטרס דכי היכי דהתם לא חייש לדילמא משלפא ומחוא הואיל ולגייעותא עבידא ה"נ לא חייש לדילמא משלף ומחווי מהאי טעמא וקשה לר"י דהא [יד]כבלים אין יוצאין בהן בשבת [טו]דחייש דילמא משלפא להו משום דהוי תכשיט כמו שתפרש אע"ג דלגייעותא עבידא[טז] כמו בירית דהכל ענין אחד אלא שבירית בתחת וכבלים בשאים כדאמרינן לקמן (דף סג:) ועוד דלמה לו להזכיר כאן טהרת בירית הוה ליה למימר ותיהוי כבירית ותשתרי ונראה לר"י דה"פ ותהוי כבירית שיוצאין בה לפי שהיא טהורה משום שאינה תכשיט דאינה נוי לאשה כיון דאינה כ"א בתחת והוא כטבעת הכליס דאינה כ"א לגורך בתי שוקיה[יז] ה"נ אלי ממטו שהיא טהורה לפי שאינה אלא כטבעת הכליס תשתרי דאינה תכשיט וא"ת אמאי לא משני השתא כמין טס של זהב יש לה בראשה כדאמרינן בגמרא דבמקום עם הטליון[יח] שערה לא היתה מניחתה לעולם כנגד פדחתה[יט] ואינה חשובה תכשיט אלא טס וקשה לרשב"א לפירוש זה דכיון דמחט שאוגרת בה שערה היא טהורה היכי קאמר לעיל (דף נב:) אבל לענין טומאה דא ודא אחת היא הרי יש חילוק אפילו בשאינה דאותה שאינה אוגרת בה טומאה ואותה שאוגרת בה טהורה ולריך לומר[כ] דאטומאה נמי פריך ותיהוי טהורה כבירית שהיא טהורה גם תשתרי לאתת בה:

ומניחתה כנגד פדחתה. השתא לא היה לריך לומר שחולקת בה שערה אלא אחת מפרש: **ושמעו קול מעל גבי המערה.** קול של סנדל המסומר: (שיין לא:ב) **לא** [כא]**בסנדל שאינו תפור.** תימה לר"י והא קתני סיפא זה הכלל כל שיאותין בו משלחין אותו ביו"ט ומפרש בגמ' דכל שנאותין בו בחול קאמר וסנדל המסומר ניאותין בו בחול ואמאי אין משלחין אותו ביו"ט וי"ל דהתמיהו בו לפי שבא תקלה על ידו כי היכי דאסר ליה בשמעתין ר' אלעזר בר' שמעון לטלטולו לכסות בו את הכלי או לסמוך בו כרעי המטה אע"פ [כב]שאר כלים שמלאכתן לאיסור שרי לטלטלן לגורך גופן ומקומן וזה הכלל דקתני התם לא קאי אלא אמנעל שאינו תפור[כ] ונראה לר"י דאפי' לרבנן דר' אלעזר דשרי לטלטל לגורך גופו ומקומו אסור לשלחו בכריס שמלאכתן לאיסור כיון שבאת תקלה על ידו ליכא שמחת י"ט:

מן

מסורת הש"ס

א) [לעיל טו:], ב) לקמן קכב., ג) [גי' הערוך בערך חגב חוגבת], ד) [לעיל נג:], ה) כס"ל: השמד, ו) [לף נב.], ז) כס"ל מוחק זה, ח) [שבת פ"ו ה"י"ב], ט) [לקמן סב.], י) כס"ל: השמד, וכן לשלן, כ) [ל"ל מגדלן], ל) [ל"ל מגשלן], מ) [לקמן קכד.].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה המעמיד וכו' והערסא הוא עץ הארוך שהוא קנה שקורין: (ב) ד"ה טהורה וכו' והרי הוא כטבעת: (ג) ד"ה כגדל וכו' מסמרות לחזק כל"ל ותיבה למעלה ממתק:

גליון הש"ם

מתני' ולא בשריון. עי' לקמן סד ע"ב בכס"י ד"ה כל שלמרו:

לעזי רש"י

אישתרייד"א [אישתדיר"א]. מאנויים (באיטלקית).

ייש"א [ישיא]. מוט, כן של מאנויים.

פלייי"ל. קנה-המאנויים.

גריו"א. פסוקת, שביל (בשפנרות).

רבינו חננאל

קולב. יש מי שאומרים ממיני תכשיט הוא להשמיע קול כדורך בבת ומחזקו במסמרים. שליבות ושלשלאות, פשוטות הן. **רבא** אמר הא מתניתא לצדדין קתני, אין עליה חותם תכשיט דאשה, יש עליה חותם תכשיט דאיש. והדין כך הוא שיהא האיש מותר לצאת בטבעת שיש עליה חותם, והאשה בטבעת שאין עליה חותם, מפני שתכשיט הוא להן וכל תכשיט שרי, אלא משום גזירה[ו] דרבא כדבענין למימר לקמן (סד.), דאמר פעמים שהאשה נותנת לבעלה טבעת שאין עליה חותם להוליכה אצל האומן עד שמגיע אל האומן, ופעמים שהאיש נותן לאשתו טבעת שיש עליה חותם להניחה בקופסא ומניחתה באצבעתה עד שמגעת לקופסא, לפיכך אסרו אחד האיש ואחד האשה לצאת בין בטבעת שיש עליה חותם בין בטבעת שאין עליה חותם. רב נחמן בר יצחק אמר טומאה אשבת קרמית כו'. **ולא במחט שאינה נקובה.** אוקימנא כדתניא כמין טס של זהב יש לה על ראשה, בחול חולקת בה שערה, בשבת מנחת על פדחתה, ונרי הוא לה. **לא יצא בסנדל מסומר** כו'. מ"ט שלפי השמד כו'. פשוטה היא.

ו) עי' בכס"מ שתמה ע"ד רבינו מזה.

עין משפט נר מצוה

כו א מיי' פ"י מהל' שבת הלכה ה סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שנ סעיף ט:

כח ב מיי' פ"י מהל' שבת הלכה ג:

כט ג מיי' שם הלכה טו סמג שם טוש"ע א"ח סי' שלא סעיף ז:

תורה אור השלם

1 וְזֹאת מִשְׁפַּט הָאֵלֶּעָזָר הַכֹּהֵן אֶת הַזָּהָב מֵאִתָּם כֹּל כְּלִי מַעֲשֵׂהוּ: במדבר לא נא

מוסף רש"י

ולא בשריון כו'. משום מרלוית העין שלא יתפזהו בליסור (לקמן סד:).

מוסף תוספות

א. אבל לגבי שבת משום תכשיט הוא, אין עליה חותם תכשיט יש עליה חותם משוי. ריטב"א. ב. דאילו לרבנן אפילו טבעת שיש עליה חותם תכשיט הוא לאשה כדאמר ר' זירא. ריטב"א. (ועי' תוס' הרא"ש ותוס"ש בלים פי' יז ס"ק יד, מגא מרעיס שפ"ח). ג. בשבת. ריטב"א. ד. אפי'. תוס' הרא"ש. ה. בחול. תוס' הרא"ש. ו. דאינה תולשת השיער, אפילו לחוף ולפספס מותר (לעיל נ:) דקי"ל כר' שמעון דדבר שאין מתכוין מותר. ספקי הרא"ש מי' ז'. ז. דמשמע וכו' שאלו היתה חולקת שערה בשבת לא היה בה משום משוי ואמאי. מי' הר"ן. ח. לחלוק בו שערה. תוס' הרא"ש. ט. [ד]הרי אין זה תכשיט אלא כלי. מי' הר"ן. שהרי אינה יכולה לצאת בכל הדברים הצריכים לה כיון שאינם לא מלבוש ולא תכשיט. הילכך צריך לפרש כדפי' לעיל. תוס' הרא"ש. י. פרש"י שער היוצא חוץ לקשוריה כורכתו סביב המחט ותוחבת המחט לתוך קשוריה שלא יראה שערה, ויותר. ספקי הרא"ש סימן ז'. יא. כשהיא רחבה. ריטב"א. יב. ומיהו בנטילת מחט עצמו ליכא גילוי שער אלא שהשבכה משתרבבת ואח"כ יתגלה השער. ריטב"א. יג. שאם היתה שולפת הבירית לא היה שוקה מתגלה מיד אלא לאחר שנפלו בתי שוקיה. תוס' הרא"ש. יד. לקמן גבי בירית שהורה הוצאתן בה בשבת [אמורי]. תוס' הרא"ש. טו. והא דאין יוצאין בכבלים בשבת משום. תוס' הרא"ש. טז. להחזיק בתי שוקיה. תוס' הרא"ש. יז. וע"י כך מותר לצאת בה בשבת דליכא למיחש דילמא שלפא. תוס' הרא"ש, וכש"ל. יח. אלא כנגד העורף. תוס' הרא"ש. יט. דתרתי פריך כלומר תהא בבירית לגמרי. רשב"א. כ. ואידך, שאין ניאותין בו בחול כיון שהוא בלי תפירה. פי' הר"ן.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות